

JAARVERSLAG
BOERDERIJ
DE MEENT

2022

De Meent is een 'zorgboerderij' waar ongedocumenteerde deelnemers, o.a. vanuit het Wereldhuis samenwerken met vrijwilligers uit de omgeving van de Meent en uit de netwerken van de Diaconie.

De doelgroep doet volwaardig mee in de opbouw van de boerderij en in de productie van duurzaam voedsel. Zij ontwikkelen via leertrajecten agrarische, sociale en culturele vaardigheden. Ze ervaren eigenaarschap en zingeving, wat bijdraagt aan hun (mentaal) welbevinden.

Er is een substantiële stijging van het aantal deelnemers ten opzichte van 2021.

INLEIDING

In 2022 kreeg de Meent als gemeenschap steeds meer vorm: deelnemers, vrijwilligers, professionals, leden van een woongroep en maatschappelijke partners op het erf. Met hen bouwen we vanuit gemeenschappelijke waarden een boerderij op waarin mensen uit de doelgroepen van de Diaconie zich kunnen ontplooiën en waar we duurzaam voedsel produceren voor sociale eetprojecten in Amsterdam.

In dit verslag beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen in 2022. De nadruk ligt daarbij op het werken met de deelnemers. Dit waren met name de 'mensen zonder papieren' die we voornamelijk via het Wereldhuis wisten te bereiken. Afgelopen jaar ontvingen we drie dagen per week in totaal 33 deelnemers. Zij waren via de taakgroepen Tuin, Dieren en Bouw gemiddeld 23 dagen (per persoon) actief op de boerderij. Er is een substantiële stijging van het aantal deelnemers ten opzichte van 2021.

We zien daarnaast ook de betrokkenheid groeien van vrijwilligers uit de omgeving van de Meent. In 2022 telde we 27 vrijwilligers die zich gedurende een langere periode hebben ingezet op de boerderij. Daarnaast waren er nog een aantal vrijwilligers die bij evenementen zoals het Oogstfeest een eenmalige bijdrage leverden. Op hun motivatie en rol gaan we in dit verslag nader in.

Verder kan de ontwikkeling van het vastgoed niet onbenoemd blijven. Bij een 'klassieke zorgboerderij' worden deelnemers geplaatst op een boerderij die 'af' is. Op De Meent wordt de ontwikkeling en opbouw van het vastgoed juist samen met de deelnemers vorm gegeven. Dit is niet de eenvoudigste weg, want het geeft telkens logistieke en planmatige uitdagingen. Maar we doen dit vanuit de overtuiging dat je een gemeenschapsboerderij ook bouwt als gemeenschap - om het een plek van en voor de gemeenschap te laten zijn. Het is mooi dat we daar op De Meent nu reeds de contouren van zien.

Tot slot kijken we in dit verslag vooruit naar het jaar 2023. In dit jaar beschrijven we op basis van verworven inzichten en leerervaringen een Theory of Change. Hiermee werken we aan heldere en eenduidig communicatie over de impact en doelstellingen van de Meent. Het helpt het project adequaat aan te sturen en resultaten te monitoren en evalueren.

Dirk van den Hoven

Programma manager Diaconie

INHOUDSOPGAVE

LEERTRAJECTEN MET DEELNEMERS - TAAKGROEPEN	6
Taakgroep Tuin, door tuincoördinator Hanno Reeder	7
Taakgroep Dieren, door boer en pionier Marten Verdenius	12
Taakgroep Bouw, door bouwcoördinator Heico Melis	16
VRIJWILLIGERS	19
– door vrijwilligers coördinator Evelien Oosterom	
VASTGOEDONTWIKKELING	25
TERUGBLIK BEHAALDE RESULTATEN EN VOORUITBLIK	29
ORGANISATIE EN DONATEURS	32

HOOFDSTUK 1

LEERTRAJECTEN MET DEELNEMERS - TAAKGROEPEN

TAAKGROEP TUIN

DOOR TUINCOÖRDINATOR HANNO REEDER

Terugblikkend op 2022 kan gezegd worden dat de tuin van de Meent, in zijn tweede achtereenvolgende seizoen, een vruchtbaar jaar achter de rug heeft – voor zichzelf, deelnemers en gebruikers van de oogst.

Hoe meet je het succes van een 'samentuin'? Aan de uren die je erin doorbrengt, de hoeveelheid verschillende gewassen die er groeit? Uitgedrukt in de productie in kilo's, de omzet? Of toch in een ongrijpbaarder valuta: een verzameling mooie momenten, een verkwikkende lunch, iets als het bruto productioneel geluk? Waarschijnlijk in de mix van dit alles. Tegen de klippen op, en ondanks stress en onzekerheid waar onze doelgroep mee te maken heeft, bieden het tuinwerk en de routine van de Meent op drie doordeweekse dagen een rust, een zekerheid en zingeving, een structuur en een verbondenheid. Het geeft deelnemers gelegenheid in contact te komen met zichzelf, met elkaar en de omgeving. Overall is ruimte voor groei. En hoewel groei niet per definitie gelijkstaat aan toekomst, schuilt hierin ook, misschien wel juist, een deel van de kracht van het project: het feit dat deelnemers in de tuin even niet hoeven na te denken over de toekomst, maar mogen opgaan in het moment. In de vreugde van een gedeelde oogst en een goede maaltijd. Ook dat is groei.

Tegelijkertijd is de Meent voortdurend, positiebepalend, op zoek naar perspectief en duurzame toekomst, voor haar deelnemers en zichzelf. Dat is deels on-

vermijdelijk. Vanwege het zwangerschaps- en ouder-schapsverlof van Nicky Dankelman werd Hanno Reeder per 1 maart 2022 aan het team toegevoegd in de rol van tuincoördinator. Daarnaast weten steeds meer diaconale projecten in de binnenstad de verbinding met De Meent te maken. De distributie van de oogst kwam op gang. Van de tuin vraagt dat, waar mogelijk, een uitbreiding van het oppervlak en een opschaling van de productie.

In 2022 bedroeg het betaalde oppervlak van de tuin zo'n 1000m². Daarop werden in totaal ruim 80 groentes en kruiden geteeld, die hoofdzakelijk voor gebruik door deelnemers en vrijwilligers bestemd waren, voor het Wereldhuis en het Diaconaal Centrum Oost in Amsterdam. Gemeten naar een marktconforme prijs voor biologische groenten werd daarmee een omzet ge-

8 nereerd van plusminus € 4400,-. Daarin zijn de producten die op de Meent gemaakt werden met groenten, bloemen en kruiden uit eigen tuin niet meegenomen, hoewel zij ook een waarde vertegenwoordigen: de toegevoegde waarde van een homemade eindproduct en die van het verhaal erachter. En het feit dat ze voor eigen gebruik zijn, *by and for the community*.

Enkele voorbeelden: calendula skin cream, malva haarolie, zeep van de Meent – alle drie het resultaat van een heilzaam recept en een zeer geslaagde workshop. Ook potjes gedroogde chilivlokken, kruidenthee, of de productielijn ingemaakte groenten en sambal vertellen over de Meent en de deelnemers.

Gezamenlijke vormgeving en beleving zijn een cruciaal onderdeel van de Meent-identiteit.

Uitdaging voor de toekomst zal zijn om dit verhaal, deze toegevoegde waarde, voort te zetten, zichtbaarder te maken, om de productie en het bereik ervan te vergroten. De tuinevaluatie aan het eind van het jaar heeft alvast in kaart gebracht waar de komende tijd, onder deelnemers, behoefte aan is. Vanuit de tuin zelf moet gekeken worden naar waar de mogelijkheden liggen, hoe er effectiever met de bestaande ruimte kan worden omgesprongen en hoe, op alle vlakken, de meeste winst behaald wordt.

Zoals gezegd, deze winst mag dus ook immaterieel zijn. Zo blijft De Meent boven alles een plek waar men kan leren en zich ontwikkelen, kan mee-maken en ervaren. Gezamenlijke vormgeving en beleving zijn een cruciaal onderdeel van de Meent-identiteit. Aan die identiteit willen we recht doen door een focus op het proces, en niet alleen maar op de uitkomst. Dat geldt zeker ook voor de tuin. Hoewel die ruimte biedt aan mensen met groene vingers, is niets zo grillig als de natuur. Als afspiegeling daarvan is de tuin óók een plek waar fouten maken mag en waar het experiment welig tiert, zelfs onontbeerlijk is. Wij *zijn* de natuur.

Binnen de structuur van De Meent, is de leercurve altijd een persoonlijke, die in alle vrijheid mag worden vormgegeven. Ze wordt mede bepaald door wat iemand zelf al meebrengt aan ervaring, hoe vaak iemand naar de boerderij komt, maar bijvoorbeeld ook door deelname aan workshops en excursies. Daarvan zijn er in 2022 een aantal inspirerende geweest, zoals de workshop over 'crop rotation' die door de leden van de 'Dorothy gemeenschap' gegeven werd. Een andere leerrijke ervaring, die aansloot bij de praktijk van een net door ons gebouwde composthoop, was de workshop composteren. Een deel van de eigengemaakte compost – het zwarte goud – is inmiddels over enkele van de bedden in de tuin verspreid. Verder was er een excursie naar de Fruittuin van West en via de conferentie CoSIYA (Co-creating Socially-Inclusive Youth work with Agroecology) is aansluiting gevonden met de agro-ecologische beweging van Toekomstboeren, die naast agrarische ook actief sociale issues adresseert.

Zo is er sprake van een kringloop en een vooruitgang. Voor de deelnemers is en blijft dat onderdeel van een complex verhaal, waarin de Meent aanwezig is als de plaats om zinnen te verzetten, aan te pakken of tot rust te komen. Als een plek van uitwisseling en ontmoeting. Als uitzichtloosheid te veel wordt, kan de uitgestrekte Bovenkerkerpolder perspectief bieden, en als stress de overhand krijgt kan de tuin de ruimte geven om op te laden of op adem te komen. Een gedeelde warme lunch is de bekroning op de ochtend. En op de terugweg neemt men wat zelf geoogste groenten of een bloemetje mee.

TAAKGROEP DIEREN

DOOR BOER EN PIONIER MARTEN VERDENIUS

Naast de prachtige tuin, strategisch gelegen bij de ingang van boerderij de Meent, zijn de dieren ook altijd een blikvanger. Kippen, varkens en niet in de laatste plaats de unieke waterbuffels op boerderij de Meent trekken automatisch de aandacht. Ook voor de voedselproductie van de Meent spelen de dieren een belangrijke rol. Zo komt een belangrijk deel van de voedselproductie voor rekening van het rundvee; 662 kg in 2022. Daarnaast voorzien de legkippen het project van een constante stroom aan eieren, in totaal zo'n 14.000 in 2022. Hierdoor kunnen zowel de bezoekers van inloophuis de Schakel, het Wereldhuis, het Diaconaal Centrum Oost, de deelnemers zelf en iedereen op de Meent genieten van verse, duurzaam geproduceerde eieren. Om het lijstje compleet te maken is er verder nog 190 kg kippenvlees geproduceerd, en zijn 15 biggen grootgebracht voor varkenshouder Dirk van de Herkomst. Dit brengt de totale waarde van dierlijke productie op ongeveer €19.000,-.

Alhoewel de varkens een belangrijke rol spelen in enerzijds het prepareren van de tuin (omspitten en onkruidvrij maken) en anderzijds het verwerken van organische afvalstromen, is het vlees van varkens niet bijzonder geschikt voor een project als de Meent. Een gemiddeld maatschappelijk eetproject in Amsterdam serveert eigenlijk nooit varkensvlees i.v.m. de dieetvoorschriften van Islamitische of Joodse mede-Amsterdammers. Om die reden waren er in het voorjaar van 2022 tijdelijk geen varkens op de Meent. Toen ging er echter bijna geen dag voorbij dat er niet gevraagd werd wanneer de varkens weer terug zouden komen. In samenwerking met Dirk van de Herkomst B.V. is toen bedacht om biggen te fokken voor zijn duurzame varkenshouderij. Zo namen in juni 2 zeugen met pasgeboren biggen hun intrek op de Meent. Na een paar maanden op de Meent zijn 15 van de 16 biggen en 1 van de 2 zeugen naar de Herkomst verhuisd. 1 zeug (Sue) en 1 vrouwelijke big (Sowtje) bleven achter voor de fokkerij. Sue is inmiddels drachtig gemaakt door de imposante Tamworth beer Bas; en op 23 februari 2023 zijn de eerste echte Meent-biggen geboren!

De legkippen van eigen opfok hebben vooral in het eerste halfjaar van 2022 trouw hun eitjes gelegd. Vanaf april liep de productie echter terug i.v.m. de leeftijd van de kippen. Voor een nieuwe groep legkippen is lang gezocht naar een geschikt ras. De excursie naar boerderij de Braamstruik in Voorthuizen was hiervoor een eyeopener. Het daar gebruikte dubbeldoel-ras 'Sasso' leek bijzonder geschikt voor de Meent. Van dit ras zijn dan ook 260 kuikens besteld voor een nieuwe club legkippen en vleeshaantjes. In de eerste week van september werden de (eendaags)kuikens geleverd; een hoogtepunt!

De opfok van dit nieuwe ras ging uitstekend, zo kon er 12 weken later begonnen worden met de slacht van de eerste haantjes. Deze waren prachtig op gewicht en hebben stevig en smaakvol vlees. Omdat het praktisch onmogelijk is om een slachthuis te vinden dat deze aantallen haantjes wil slachten, hebben we de slacht zelf gedaan. Hierbij was de kennis en ervaring van de deelnemers van onschatbare waarde (het gros van de deelnemers had eerder kippen geslacht, Saïda heeft zelfs in een slachthuis gewerkt). In combinatie met professionele apparatuur (electronarcose-apparaat en broei- en plukmachine) en een dagje inkomen is uitein-

delijk een mooie workflow opgebouwd resulterend in een mooie oogst van 190 kg hanenvlees. Alhoewel het ethische aspect van de kippen-slacht onder de deelnemers weinig stof op deed waaien, deed het dit onder de vrijwilligers en andere bezoekers van de Meent zeker wel. Een dergelijke discussie over de ethische aspecten van kippen-slacht (en dus kippenvlees) zijn zeer waardevol en de deelnemers bieden hierin een interessant intercultureel perspectief.

Met 2 jaar ervaring binnen de taakgroep Dieren zijn er een aantal nuttige lessen geleerd; ten eerste biedt de taakgroep op dagelijkse basis niet direct voldoende werk voor grote groepen, zoals dit bijvoorbeeld in de tuin wel mogelijk is. Doorgaans zijn 1 of 2 vrijwilligers voldoende om de dagelijkse werkzaamheden rondom de kippen en de varkens uit te voeren. De interesse met betrekking tot de dieren is er echter wel bij meer deelnemers, getuige ook de deelname aan de workshops en excursies rondom dit thema (zie katern). Wel bieden de Dieren aanleiding voor veel bouwactiviteit: met de groeiende populatie kippen en varkens (en de ophokplicht voor kippen) is er continue behoefte aan uitbreiding van de huisvesting.

De taakgroep is in de afgelopen 2 jaar gezegend geweest met bijzonder gemotiveerde vrijwilligers. In 2021 werd de taakgroep in belangrijke mate gedragen door deelnemer Isaac. In 2022 is Isaac waardig opgevolgd door Eugene, een Wageningen-alumni nota bene! De betrokkenheid van Eugene kan het beste omschreven worden met zijn dromen. Rondom grote ontwikkelingen bij de kippen of varkens geeft Eugene altijd aan dat hij heeft gedroomd dat bijvoorbeeld de biggen waren geboren of een vos de kuikens had gegrepen. Ook tijdens vakanties probeert Eugene altijd een lift te regelen naar de boerderij, zodat hij zijn rondes kan doen langs de dieren. We zijn echt gezegend met zulke betrokken deelnemers!

Voor het komende jaar zijn er een aantal belangrijke ontwikkelingen; zo wordt de koppel legkippen uitgebreid tot het maximum van 250. Hiervoor moet ook de huisvesting uitgebreid worden. Verder wordt de fokkerij van varkens verder opgebouwd. Met een cyclus van ruim 3 maanden drachtig zijn, en 3 maanden zogen van de biggen kunnen Sue en Sowtje samen bijna 4 worpen biggen voortbrengen (van gemiddeld 11 biggen per worp).

Daarnaast is de belangrijkste ontwikkeling de rundveehouderij. Na 2 jaar samenwerking met 'Boer 'n Buffel' zijn eigenaren Emma en Olivier tot de conclusie gekomen dat hun toekomst elders ligt. Met name de beperkte mogelijkheden om de kudde buffels uit te breiden op boerderij de Meent heeft hun ertoe bewogen te verhuizen. Gelukkig konden zij op boerderij Keizersrande in Diepenveen een goede plek vinden, we wensen hun veel succes.

Dit heeft als gevolg dat de rundveehouderij en het landbeheer weer bij de Meent en haar team en deelnemers komt te liggen. Hiervoor wordt in 2023 kleinschalig begonnen met het houden van 10 stierkalveren. Door samen te werken met de melkveehouders van MOMA kunnen deze stierkalfjes gered worden van de industrie-matige kalverhouderij. De verwachting is dat hiermee meer werkzaamheden voor de deelnemers binnen deze taakgroep geboden kan worden. Daarnaast is er de wens om een stagiaire aan te trekken die voor een aanzienlijke periode zijn/haar intrek kan nemen op de boerderij om te ondersteunen bij de diervoorzorg. Met enkel de beperkte aantallen kippen en varkens is dit niet verantwoord, met de uitbreiding met rundvee wordt het voor de stagiaires en landbouwscholen wel interessant genoeg.

MAAND	EXCURSIE / WORKSHOP	DEELNEMERS	ONDERWERP
04-2022	De Braamstruik, Voorthuizen	12	Duurzame pluimveehouderij in de praktijk, wat is het ideale kippenhok?
06-2022	Zeugenhouders Veghel	1	Specifieke kennis ophalen voor Eugene i.v.m. opstart zeughouderij de Meent
10-2022	De Herkomst en Fruittuin van West	14	Duurzame varkenshouderij en samenwerking de Meent <-> de Herkomst / Duurzame Fruitteelt
11-2022	Workshop Diervoorzorg, Eugene en Marten	11	De Meent visie op duurzame veehouderij (Marten), Diervoorzorg in de praktijk (Eugene)
12-2022	Workshop Boer 'n Buffel	10	Duurzame veehouderij met Waterbuffels

TAAKGROEP BOUW

DOOR BOUWCOÖRDINATOR HEICO MELIS

Als taakgroep coördinator 'bouw' kijk ik terug op een mooi en leerzaam jaar. Wat is het mooi om te zien dat er daadwerkelijk dingen opgebouwd worden, waarbij 'dingen' zowel fysieke objecten zijn, dan wel groei in interesse en inzicht of daadwerkelijk de handigheid om machines en apparatuur te bedienen.

Het jaar 2022 begon met een lockdown, waardoor het aantal mensen op de boerderij wat laag was. De vaste 'klus-vrijwilligers' Liesbeth, Ron en Jan welke veelal op maandag op de boerderij aanwezig zijn, waren deze eerste weken vaak aanwezig waardoor er toch wat klussen gedaan konden worden. Het was fijn om in het begin van de lente weer met deelnemers te kunnen starten op de boerderij.

Aan het begin van het jaar hebben we bij diverse leveranciers een rekening geopend om bouwmaterialen en bevestigingsmiddelen te kunnen bestellen. Zodat we door de werkzaamheden goed voor te bereiden,

spullen (vaak kosteloos) kunnen laten bezorgen, en daarmee dus een aanzienlijke tijdswinst creëren.

Sinds dit jaar hebben we ook klussen kunnen doen op de locatie van de Diaconie, onder andere het demonteren van een stuk van het terras van het restaurant in de binnentuin. Hier kwamen grote blokken graniet uit, welke we een nieuwe bestemming kunnen geven op de boerderij, erg leuk om op deze manier de verbinding tussen de Diaconie in de stad en de boerderij te versterken.

Dit jaar hebben we zelf verschillende workshops gegeven. In het voorjaar hadden we een workshop 'een zaagbankje maken' dit was een zeer leuke en afwisselende workshop met aan het eind 4 handige zaagbankjes /krukjes voor op het erf.

In het najaar hadden we de workshop 'meten is weten' of te wel, wat kan je allemaal meten, welke eenheden gebruiken we daarvoor en welke hulpmiddelen kunnen we daarvoor gebruiken. We hebben de duimstok, rolmaat, waterpas, laser toestel met digitale ontvanger en het waterpasinstrument besproken en uitgetoet.

In de winter hebben we een workshop 'houtbewerking – broodplank maken' gehad. We begonnen met een uitleg over bomen en hout, waarna we van ruw gezaagde planken essenhout (die gekapt was in de binnentuin van de Diaconie) broodplanken gemaakt hebben, wat onderdeel was van hun eigen *goodiebag* met kerst.

Afgelopen jaar bestonden de grootste klussen uit het aanpassen van de oude melkstal naar een werkende melkfabriek. Een tijdelijke ruimte creëren voor de keuken, een oude schafteket voorzien van toilet en de benodigde installaties. Benodigde klussen op het erf van houtwallen tot varkenshok, het maken van wegwijzers en informatieborden.

Bij diverse deelnemers zijn de bouwkundige skills en het benodigde inzicht duidelijk toegenomen afgelopen jaar. Ook het hanteren van diverse machines kan ik gerust aan een aantal deelnemers overlaten. Om hier meer structuur aan te geven, en duidelijker te hebben wie welke machine kan bedienen, willen we komend jaar werken aan een machine instructie waar je dus ook een 'test' voor moet afleggen, zodat we een matrix kunnen vullen met wie welke machine zonder toezicht kan en mag bedienen.

Maar veel dagen gaan op aan benodigde klussen op het erf van houtwallen tot varkenshok, van extra plankjes in de keuken tot het ontstoppen van de kachelpijp, van het kappen van bomen tot het demonteren van een kapconstructie bij de woongemeenschap na stormschade, er is altijd werk voor het klusteam!

Voor komend jaar zullen de werkzaamheden in het eerste half jaar vooral ondersteunend zijn van de vastgoedontwikkeling die echt gaat starten in 2023. Zorgen dat er tijdelijke onderkomens met de juiste voorzieningen aanwezig zijn. Veiligheid waarborgen op het erf, tijdens de vele bouwkundige activiteit die er plaats gaan vinden. Van te slopen onderdelen zoveel mogelijk bouwmaterialen demonteren voor hergebruik.

Maar dat we vooral niet vergeten waar we met dit mooie project mee bezig zijn, om de mensen die komen helpen, en dan bedoelen we IEDEREEN op de boerderij, zowel deelnemers als vrijwilligers een mooie ervaring en blik op de horizon te bieden. Als we de vragen: hebben we iets geleerd? Was de sfeer goed? En willen we de volgende keer weer verder? Met een hartelijke JA kunnen beantwoorden, dan is de vraag of het werk klaar is niet zo belangrijk meer...

HOOFDSTUK 2 VRIJWILLIGERS

Door vrijwilligerscoördinator Evelien Oosterom

De Meent is zoals reeds beschreven een dynamische plek waar op allerlei gebieden continue ontwikkeling is. De groenten- en kruidentuin, de bouwwerkzaamheden en de dieren vragen veel zorg en aandacht. We hebben een grote trouwe groep vrijwilligers opgebouwd die ons bij deze taken ondersteunen. Hun bijdrage is waardevol door de tijd, energie en skills die ze meebrengen, maar ook in het contact met elkaar als gemeenschap.

Zowel deelnemers als vrijwilligers noemen hoe bijzonder en mooi ze het vinden dat er op de Meent een ontmoeting kan plaatsvinden die uniek is. Er zijn niet veel plekken waar mensen mét en zonder papieren op een gelijkwaardige manier samen werken. Door samen zorg te dragen voor bijvoorbeeld de lunch of de tuin deel je iets met elkaar, en komen er andere gesprekken op gang.

In de Theory of Change die in 2023 wordt beschreven hebben we de vrijwilligers als tweede doelgroep geïdentificeerd. Vanwege hun bijdrage aan de gemeenschap op het erf en aan het bevorderen van positieve beeldvorming in hun eigen omgeving. Maar ook vanwege het gegeven dat veel van de vrijwilligers zelf een positief effect ervaren vanuit hun betrokkenheid op de Meent. Hieronder gaan we daar nader op in.

AANTAL EN SAMENSTELLING

In het eerste jaar van het project speelden vrijwilligers al een belangrijke rol, maar er was tegelijk veel doorstroom. Het afgelopen jaar hebben we kunnen bouwen aan een stabielere groep vrijwilligers. De samenstelling van de groep is daarmee ook veranderd: een diverse groep mensen, van vrouwen van expats die opzoek

Thijmen, uit Uithoorn Klus & kook vrijwilliger

De boerderij is een plek waar meerdere mensen en meerdere achtergronden samenkomen Ik ervaar het als een plek waar iedereen zichzelf kan zijn zonder oordeel. Het heeft me door een zware periode heen geholpen en ik waardeer de vriendschappen die zijn ontstaan.

de vrijwilligers in zekere zin een 'zorgvraag'. Doordat ze bijvoorbeeld al langer in de ziektewet zitten, vraagt het afstemming wat een passende inzet is voor de betreffende persoon. Dit vraagt dus om maatwerk, en dat kost meer tijd dan eerder ingeschat. Het toewerken naar een stabiele vrijwilligersorganisatie met adequate begeleiding en toerusting krijgt in 2023 ruim aandacht.

GROEPEN

Een aantal keer is er een groep gehost die vrijwilligerswerk kwam doen voor één dag. Zo kwam er een groep scholieren van 15 a 16 jaar uit Amstelveen een dag meewerken in de tuin. Hiervan hebben we vooral geleerd dat het waardevol is om het verhaal van de Meent te delen, maar dat de organisatie en begeleiding intensief is en niet in verhouding staat tot de impact. Ter ondersteuning van het jaarlijkse Oogstfeest kwam er een groep vanuit een bedrijf vrijwilligerswerk doen, om het event op te bouwen. Dit was daarentegen een zeer passende en helpende bijdrage. Deze geleerde lessen nemen we mee in de afwegingen als het gaat om het inzetten van groepen vrijwilligers.

zijn naar zinvolle tijdsbesteding, tot mensen die langdurig in de ziektewet zitten en ritme en sociaal contact zoeken. We hebben enkele pensionado's, en ook een Oekraïense vrouw die vanwege de oorlog naar Nederland kwam. Voor hen was de Meent een plek waar ze betekenis en zingeving ervaren en nieuwe mensen ontmoeten.

In totaal hebben er in 2022 27 vaste vrijwilligers een bijdrage geleverd. Daarnaast waren er nog een aantal vrijwilligers die bij evenementen zoals het Oogstfeest eenmalig betrokken waren. Gemiddeld waren de vrijwilligers 6 maanden of langer actief. Het verloop van vrijwilligers had doorgaans als reden dat er sprake was van een nieuwe baan of verhuizing.

AMBASSADEURSCHAP

We zien dat vrijwilligers ook ambassadeur van het project zijn in hun eigen woonomgeving. Inwoners van de omliggende dorpen horen uit eerste hand over de Meent, worden actief uitgenodigd om deel te nemen

aan de Amstellanddag en ons jaarlijkse Oogstfeest. We zien een positief effect op het draagvlak voor het project.

BEGELEIDING

Vanwege het waargenomen positieve effect is het opbouwen van een stabiel vrijwilligersteam een prachtige uitdaging om aan te werken. Het merendeel van de huidige mensen is zeer loyaal, nemen het werk serieus en delen graag hun kennis. Daarnaast heeft een deel van

HOOFDSTUK 3

VASTGOEDONTWIKKELING

Naast de opbouw van een project, met de inrichting van taakgroepen en begeleiding van de deelnemers, moet een boerenerf na 10 jaar verwaarlozing opnieuw opgebouwd worden. Dit wordt gedaan i.s.m. Inbo architecten, projectbureau Wijngaarde & Partners, vastgoedpartij AHAM, aannemers de Nijs, Markus en GdH bouw en tal van adviseurs. Alhoewel het team van de Meent een groot deel van de vastgoedontwikkeling overlaat aan deze experts, is afstemming m.b.t. de exploitatie van het project zeer belangrijk. Bovendien willen we als gebruikers van het vastgoed nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling en waar mogelijk ons eigen stempel drukken.

In 2022 is begonnen met de bodemsanering en de sloop van de woning op perceel nr. 1. Tevens is de dakrenovatie van de jongveestal afgerond. In de Loopstal is een kaasmakerij gerealiseerd ten behoeven van onze partnerorganisaties MoMa en Kala Kaas. Deze zal in 2023 ook tot extra huurinkomsten leiden.

Vanaf april 2023 zal aannemer de Nijs starten met de bouw van de woningen en zal ook de kapschuur gerenoveerd worden door GdH bouw. Met de werkplaatsen, kantine & ontvangstruimte en gaarkeuken wordt dit het hart van zorgboerderij de Meent. Bij de inrichting hiervan wordt het team, samen met de taakgroep Bouw dan ook uitvoerig betrokken.

Hiervoor dienen echter wel goede voorzieningen getroffen te worden, aangezien deze woning gebruikt wordt als kantine en kantoor. Tijdelijk worden een aantal units neergezet bij de tuin, zodat ook in de tijdelijke situatie goede voorzieningen zijn voor de pauze, lunch, groepsbijeenkomsten en kantoor.

De ontwikkeling van het vastgoed legt een zekere druk op het project, want de ontwikkeling duurt langer dan gehoopt en aanvankelijk gepland. De onzekerheid hieromtrent vergt een grote flexibiliteit van met name het team. Daarnaast heeft de sloop van het oude huis (de eerste jaren gebruikt als kantine, kantoor en ontvangstruime) grote consequenties, terwijl de nieuwe kantine en kantoren nog niet klaar zijn. Door de sloop te verplaatsen naar april 2023 (met beter weer op komst) wordt het gemis een beetje verzacht.

Het gevolg is in feite dat het project zich langer in een pioniersfase begeeft dan verwacht. Een concreet gevolg hiervan is dat het werk en de bezigheden op de boerderij zich voegen naar de vastgoedontwikkeling. Indien de boerderij een bestaand en draaiend, uitgekristalliseerd bedrijf zou zijn, zou het makkelijker zijn om deelnemers mee te nemen in vaste, specifieke en vastomlijnde werkzaamheden met een hoger deelnemer-aantal per begeleider. Op De Meent kiezen we een andere route: de focus ligt in de eerste jaren op het gezamenlijk opbouwen van de boerderij gelijk te laten lopen met de opbouw van de bijhorende gemeenschap. De voordelen van deze pioniersaanpak wegen op tegen de nadelen, zoals hopelijk blijkt uit de verslaglegging. Tegelijk vraagt het in de praktijk veel flexibiliteit, creativiteit en uithoudingsvermogen van het professionele team.

HOOFDSTUK 4

TERUGBLIK BEHAALDE RESULTATEN EN VOORUITBLIK

Door Marten Verdenius

Bij rondleidingen en introducties op de boerderij blijven de oorspronkelijke uitgangspunten van het project zeer tot de verbeelding spreken. Het produceren van hoogwaardig lokaal voedsel voor de ‘armsten’ van Amsterdam, en tegelijkertijd een plek bieden voor zingeving, zelfontwikkeling en ondernemerschap werkt vrijwel zonder uitzondering inspirerend op nieuwe bezoekers.

Het blijft ook voor de deelnemers, vrijwilligers en team een inspirerend houvast. Tegelijkertijd zijn er in het afgelopen jaar ook lessen geleerd die om reflectie vragen, en een nadere uitwerking en bijstelling vragen van de oorspronkelijke doelstellingen. Om die reden is het team van de Meent samen met het Managementteam van de Diaconie in de eerste weken van 2023 begonnen met een begeleid traject om een Theory of Change op te stellen voor de Meent.

Bij het opstellen van het oorspronkelijke projectplan hadden we mede vanuit ervaring bij het Wereldhuis, een ander project van de Diaconie, een specifieke doelgroep voor ogen: relatief jonge mannen (grotendeels twintigers en dertigers) en vrouwen uit veelal West-Afrika die bij binnenkomst de energie en hoop nog volop in de ogen hadden. Maar over verloop van tijd werden de ogen steeds doffer, de houding steeds passiever. De positieve, hoopvolle uitstraling was weg. Het door-

breken van deze negatieve spiraal, en hoop te bieden aan deze mensen, was één van de belangrijkste motivaties voor de start van de Meent. De doelstellingen van Activering, Zelfontplooiing en Ondernemerschap zijn dan ook in sterke mate geënt op deze ervaring.

We leerden in de afgelopen jaren dat de wensen en verwachtingen van de deelnemers echter uiteenlopend zijn. Voor een deel liggen deze inderdaad op het vlak van zelfontplooiing en ondernemerschap, maar voor een deel van de doelgroep ligt de motivatie en verwachting op een andere laag. Een belangrijk deel van de deelnemers noemt ‘een doel hebben om op te staan in de ochtend’ als belangrijkste reden om betrokken te zijn op De Meent. ‘Ont-stressen’ is een veel genoemde term. Een andere omschrijving die door deelnemers genoemd wordt is: ‘sense of belonging’. Het gevoel ergens bij te horen, mee kunnen bouwen en ergens aan bij kunnen dragen. Dit past onder de

doelstelling van activering. Maar zelfontplooiing en met name ondernemerschap zijn niet direct van toepassing op deze categorie deelnemers.

Voor een kleiner deel van de doelgroep liggen de doelen wel op dit vlak. Zij vinden ook steeds vaker werk in de informele economie, naast dat ze deelnemen op de boerderij. Dit (kleinere) deel van de doelgroep heeft andere behoeftes en wensen, die beter aansluiten bij de oorspronkelijke doelstellingen op het gebied van zelfontplooiing en ondernemerschap. De wensen, behoeftes en mogelijkheden van de doelgroep hebben we momenteel scherper in beeld, waarmee er een goed uitgangspunt ligt voor de beschrijving van een Theory of Change, die beschrijft voor wie Boerderij de Meent bedoeld is en welke (maatschappelijke) verandering het samen leven en werken op de boerderij brengt. Het helpt het project adequaat aan te sturen en resultaten te monitoren en evalueren.

ORGANISATIE EN DONATEURS

MEDEWERKERS

Projectleider: Marten Verdenius

Projectmedewerkers:
Nicky Dankelman
Heico Melis
Evelien Oosterom
Sophie Neijts (freelance)
Hanno Reeder

DONATEURS

De Meent werd in 2022 mede mogelijk gemaakt door:

Protestantse Diaconie Amstelveen - Buitenveldert
Porticus
Kansfonds
Dioraphte
Stichting Channah

CONTACT

Voor nadere informatie over Boerderij de Meent

Dirk van den Hoven, programmamanager

d.vandenhoven@diaconie.org

06-12214156

Protestantse Diaconie Amsterdam

Nieuwe Herengracht 18

1018 DP Amsterdam

www.diaconie.org

**PROTESTANTSE
DIACONIE**